

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LĂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 1491/563/III-5/2015

24 iunie 2015

Către,

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În conformitate cu prevederile art. 514 din Codul de procedură civilă,
formulez prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În practica judiciară s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar în referire la problema de drept vizând *„Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 141 din Codul muncii, republicat, raportat la art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, republicată, respectiv dacă fapta angajatorului, de a desfășura activități de comercializare cu amănuntul a produselor nealimentare în punctele de lucru din centrele comerciale, în zilele de sărbători legale prevăzute de art. 139 alin. (1) din Codul muncii, republicat, întrunește elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 260 alin. (1) lit. g) din Codul muncii, republicat, atunci când angajatorul și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 142 din acest act normativ”*.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

I. Astfel, într-o opinie s-a apreciat că fapta angajatorului de a desfășura activități de comercializare a produselor nealimentare în punctele de lucru din centrele comerciale în zilele de sărbători legale nu întrunește elementele constitutive ale contravenției prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. g) din Codul muncii, republicat.

În acest sens s-a reținut că potrivit art. 139 alin. (1) din actul normativ precizat, zilele de sărbătoare legală în care nu se lucrează sunt 1 și 2 ianuarie, prima și a doua zi de Paști, 1 mai, prima și a doua zi de Rusalii, Adormirea Maicii Domnului, 30 noiembrie/Sfântul Apostol Andrei cel Întâi chemat, Ocrotitorul României, 1 decembrie, prima și a doua zi de Crăciun, două zile pentru fiecare dintre cele 3 sărbători religioase anuale, declarate astfel de cultele religioase legale, altele decât cele creștine, pentru persoanele aparținând acestora.

Potrivit art. 142 din Codul muncii, salariaților care lucrează în unitățile prevăzute la art. 140, respectiv unități sanitare și de alimentație publică, precum și la locurile de muncă în care activitatea nu poate fi întreruptă datorită caracterului procesului de producție sau specificului activității, prevăzute la art. 141, li se asigură compensarea cu timp liber corespunzător în următoarele 30 de zile.

În cazul în care, din motive justificate, nu se acordă zile libere, salariații beneficiază, pentru munca prestată în zilele de sărbătoare legală, de un spor la salariul de bază ce nu poate fi mai mic de 100% din salariul de bază corespunzător muncii prestate în programul normal de lucru.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Interpretând sintagma „*specificul activității*” care nu este definită de Codul muncii, prin prisma contextului social și economic existent, s-a apreciat că aceasta privește o serie largă de unități și locuri de muncă, respectiv cele din transporturi (aeriene, navale, terestre), telecomunicații, domeniul sanitar și de asistență socială, al aprovizionării populației cu gaze, energie electrică, apă, căldură, alimente, *comerțul cu amănuntul și de deservire a populației*, din această ultimă categorie făcând parte magazinele, centrele comerciale, restaurantele.

Mai mult, activitatea unui centru comercial tip hipermagazin este reglementată de dispozițiile art. 8 din Ordonanța de Guvern nr. 99/2000, potrivit cărora structurile de vânzare cu amănuntul și cele în care se prestează servicii de piață pot fi deschise publicului în toate zilele săptămânii, prin urmare și în zilele de sărbători legale, cu respectarea prevederilor Codului muncii privind durata timpului de muncă, a repaosului săptămânal, compensarea cu zile libere sau în bani.

În aceste condiții, angajatorul trebuie să facă dovada îndeplinirii obligațiilor prevăzute de art. 142 din Codul muncii, republicat. (*Anexa I*)

II. Într-o altă opinie, s-a considerat că activitatea de comercializare a produselor nealimentare, în zilele de sărbători legale, întrunește elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 260 alin. (1) lit. g) din Codul muncii, republicat, indiferent dacă angajatorul și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 142 din același act normativ, acest din urmă aspect fiind avut în vedere doar în ceea ce privește individualizarea sancțiunii aplicate.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

S-a reținut că potrivit prevederilor art. 141 din Codul muncii, dispozițiile art. 139 din același act normativ nu se aplică în locurile de muncă în care activitatea nu poate fi întreruptă datorită caracterului producției sau specificului activității.

Or, pentru activitatea de comercializare a produselor nealimentare nu se verifică niciuna din ipotezele avute în vedere de legiuitor prin art. 139, mai sus citat.

Argumentul referitor la necesitatea deservirii populației nu poate fi primit în condițiile în care legiuitorul însuși, ținând seama de necesitatea aprovizionării populației în zilele declarate sărbători legale, a prevăzut o altă excepție de la regula instituită prin art. 139 din Codul muncii, excepție care, însă, nu este incidentă. Astfel, conform dispozițiilor art. 140 din același cod, pe durata sărbătorilor legale, prin hotărâre a Guvernului se stabilesc programe de lucru adecvate pentru unitățile sanitare și pentru cele de alimentație publică, în scopul asigurării asistenței sanitare și respectiv a aprovizionării populației cu produse alimentare de strictă necesitate.

Pe de o parte, textul circumstanțiază obiectul unui astfel de act normativ - în ce privește unitățile de alimentație publică - numai la cele care comercializează produse alimentare de strictă necesitate, iar pe de altă parte, o atare hotărâre de guvern este *ex lege* obligatorie pentru toți angajatorii, fie că sunt persoane juridice de drept privat, fie de drept public.

Raportat la caracterul imperativ al dispozițiilor art. 139 din Codul muncii, republicat, precum și la dispozițiile art. 38 din același act normativ potrivit cărora salariații nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LĂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

lege, rezultă că orice tranzacție prin care se urmărește renunțarea la drepturile recunoscute de lege salariaților sau limitarea acestor drepturi este lovită de nulitate.

Argumentul că s-au acordat zile libere corespunzătoare și/sau sporul convenit pentru cei care desfășoară activitate în zilele de sărbătoare legală, nu poate fi primit, întrucât, aceste modalități de compensare a activității desfășurate în zilele de sărbătoare legală au fost reglementate numai pentru categoriile de unități prevăzute la art. 140 și art. 141 din Codul muncii, republicat, respectiv unități sanitare, de alimentație publică sau cu activitate în care procesul de producție nu poate fi întrerupt, nu și pentru comercializarea produselor nealimentare.

Această activitate nu este una indispensabilă ori care să nu sufere amânare și împrejurarea că, dată fiind sărbătoarea legală, există un flux ridicat de clientelă care ar putea beneficia de acest timp liber pentru achiziționarea unor produse nu poate prezenta nicio relevanță.

Totodată, fiecare comerciant trebuie să-și stabilească orarul de funcționare, conform art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 95/2000, cu respectarea prevederilor înscrise în legislația muncii.

De asemenea, nici eventualul acord al angajaților privind prestarea activității în zilele de sărbătoare legală nu poate fi luat în considerare, decât sub aspectul individualizării sancțiunii aplicate. *(Anexa II)*

Apreciez primul punct de vedere ca fiind în litera și spiritul legii, pentru următoarele considerente:

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Prin art. 260 alin. (1) lit. g) din Codul muncii, republicat¹, cu modificările și completările ulterioare este sancționată contravențional fapta angajatorului de a încălca prevederile art. 139 și art. 142 din același cod.

Art. 139 alin. (1) din Codul muncii, republicat enumeră zilele de sărbătoare legală, cu caracter laic și religios, iar în alin. (2) al acestui articol se arată că acordarea zilelor libere se face de către angajator.

Art. 140 din același cod dispune că: *„Prin hotărâre a Guvernului se vor stabili programe de lucru adecvate pentru unitățile sanitare și pentru cele de alimentație publică, în scopul asigurării asistenței sanitare și, respectiv, al aprovizionării populației cu produse alimentare de strictă necesitate, a căror aplicare este obligatorie”*.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 141 din Codul muncii, republicat: *„Prevederile art. 139 nu se aplică în locurile de muncă în care activitatea nu poate fi întreruptă datorită caracterului procesului de producție sau specificului activității”*.

Prin art. 142 alin. (1) și (2) din același cod sunt prevăzute măsuri de compensare a muncii prestate de angajat în zilele de sărbători legale, în unitățile prevăzute de art. 140 și în locurile de muncă prevăzute de art. 141 prin: compensarea cu timp liber corespunzător în următoarele 30 de zile și, în subsidiar, în măsura în care compensarea cu timp liber corespunzător nu este posibilă, din motive justificate, prin plata unui spor la salariul de bază, ce nu poate fi mai mic de 100% din salariul de bază corespunzător muncii prestate în programul normal de lucru.

¹ Republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Din interpretarea sistematică a acestor dispoziții legale, rezultă că, de regulă, pe durata sărbătorilor legale, salariații nu prestează activitate, dar legiuitorul a instituit și excepții de la această regulă generală.

O primă excepție este prevăzută de art. 140 din Codul muncii, republicat care se referă la unitățile sanitare și la cele de alimentație publică. În aceste cazuri, în scopul asigurării asistenței sanitare și, respectiv, a aprovizionării populației cu produse alimentare de strictă necesitate prin hotărâre a Guvernului, se stabilesc programe de lucru adecvate², salariaților asigurându-li-se compensarea cu timp liber sau sporul de cel puțin 100% din salariul de bază, conform art. 142 din Codul muncii.

Alte excepții au fost instituite prin art. 141 din Codul muncii conform căruia, dispozițiile care stabilesc zilele de sărbătoare legale nu se aplică în locurile de muncă în care activitatea nu poate fi întreruptă datorită caracterului procesului de producție sau specificului activității.

Codul muncii nu definește cele două sintagme utilizate - „caracterul procesului de producție” și „specificul activității”, lăsându-se astfel posibilitatea ca, pe măsura diversificării activităților sociale și economice, a dezvoltării tehnologiei, norma să primească o aplicare suplă, adaptată realităților societății

² În doctrină s-a arătat că textul art. 140 din Codul muncii, republicat circumstanțiază obiectul hotărârii de Guvern doar la unitățile de alimentație publică – numai la cele care comercializează alimente de strictă necesitate, o atare hotărâre de guvern fiind *ex lege* obligatorie pentru toți angajatorii nominalizați categorial în acest act normativ, fie că sunt persoane juridice de drept privat, fie de drept public, dar această ipoteză vizează obligativitatea unităților sanitare și a celor de alimentație publică, de a funcționa după un program de lucru adecvat, stabilit de Guvern. (I. Tr. Ștefănescu, „Tratat teoretic și practic de drept al muncii”, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 590)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

la un moment dat, fiind îndeobște admis că o redactare limitativă ar putea conduce la o rigiditate excesivă în aplicarea acesteia³.

În literatura de specialitate s-a arătat că, în mod tradițional, prin sintagma „*caracterul procesului de producție*” sunt avute în vedere unitățile sau locurile de muncă cunoscute sub denumirea generică „cu foc continuu”, adică acelea care dețin instalații, utilaje ori mașini cu grad ridicat de pericol în exploatare, respectiv fabricile, uzinele, secțiile, sectoarele, atelierele sau alte compartimente de producție similare care au în dotare astfel de mijloace⁴.

Totodată, s-a arătat că sintagma „*specificul activității*” privește o gamă largă de unități și locuri de muncă și anume cele din transporturi aeriene, navale, terestre, telecomunicații, domeniul sanitar și de asistență socială, al aprovizionării populației cu gaze, energie electrică, apă, căldură, alimente, *comerțul cu amănuntul și de deservire a populației* (magazine, mall-uri, restaurante, etc.)⁵.

La această concluzie se ajunge și în urma coroborării cu prevederile art. 8 din Ordonanța de Guvern nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață republicată⁶, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora: „*Structurile de vânzare cu amănuntul și cele în care se prestează servicii de piață pot fi deschise publicului în toate zilele săptămânii. Fiecare comerciant*

³ În acest sens, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a arătat în mod constant că una dintre tehnicile tip de reglementare constă în a se recurge mai degrabă la categorii generale, decât la liste exhaustive și că numeroase legi utilizează, prin forța împrejurărilor, formule mai mult sau mai puțin precise, în scopul evitării unei rigidități excesive și al adaptării lor la noile situații sociale ce se pot ivi, astfel încât interpretarea și aplicarea unor asemenea dispoziții depind de practica autorităților juridictionale (*Rekvenyi c/a Ungaria*, hotărâre din 20 mai 1999, cererea nr. 25390/94, par. 34-35 și jurisprudența loc. cit.);

⁴ Al. Țiclea – „*Tratat de dreptul muncii. Legislație. Doctrină. Jurisprudență*”, ediția a VII-a revizuită și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 572;

⁵⁵ Al. Țiclea, „*Tratat...*”, precit., p. 572; Al. Țiclea, T. Țiclea, „*Sărbătorile legale potrivit Codului muncii*” în Revista Română de Dreptul Muncii nr. 8/2013, p. 42;

⁶ Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 31 august 2007.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LĂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

își stabilește orarul de funcționare cu respectarea prevederilor înscrise în legislația muncii și cu condiția respectării reglementărilor în vigoare privind liniștea și ordinea publică, și în conformitate cu solicitările autorităților administrației publice locale privind continuitatea unor activități comerciale sau de prestări de servicii, în funcție de necesitățile consumatorilor”.

De asemenea, prin punctele 6 și 7 din Normele metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 333/2003⁷ s-a prevăzut că:

„6. Pentru continuitatea unor activități comerciale sau de prestări de servicii, în funcție de necesitățile consumatorilor, Consiliul local poate stabili orare de funcționare prin regulamentele elaborate pentru exercitarea activităților de comercializare în zone publice.

7. În cazul centrelor comerciale, orarul de funcționare este stabilit de administratorul centrului, în funcție de necesitățile consumatorilor și cu consultarea comercianților care își desfășoară activitatea în acestea”.

Prin urmare, interpretând sintagma „specificul activității” conținută de art. 141 din Codul muncii, republicat prin prisma actualelor condiții socio-economice și raportat la conduita consumatorilor, se poate observa că activitatea de comercializare a produselor nealimentare în centrele comerciale prezintă un caracter specific și poate fi circumscrisă situațiilor de excepție instituite prin această normă legală în care nu sunt aplicabile prevederile art. 139 din același cod.

⁷ Publicată în Monitorul Oficial nr. 235 din 7 aprilie 2003.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Însă, în această situație, angajatorul este obligat să acorde salariatului drepturile prevăzute de art. 142 din Codul muncii, republicat, prin compensarea muncii prestate în zilele de sărbători legale cu timp liber corespunzător sau, în subsidiar, prin compensarea bănească prevăzută de lege.

În acest sens poate fi interpretat și aplicată și sintagma „*cu respectarea prevederilor înscrise în legislația muncii*” din art. 8 al Ordonanței Guvernului nr. 99/2000, republicată.

Consider că în această modalitate de interpretare și aplicare a legii este asigurat un just echilibru între situațiile obiective care impun continuitatea activității comerciale în zilele de sărbători legale, astfel încât aceasta să răspundă necesităților consumatorilor și imperativul respectării drepturilor prevăzute de lege în favoarea salariaților și a măsurilor de protecție a acestora.

Aplicând aceste considerații de principiu asupra conținutului constitutiv al contravenției prevăzută și sancționată de art. 260 alin. (1) lit. g) din Codul muncii, republicat, se observă că elementul material al acestei contravenții (*verbum regens*) este reprezentat, pe de o parte, de conduita omisivă a angajatorului de a nu acorda salariatului zilele de sărbători legale, atunci când caracterul procesului de producție sau specificul activității nu justifică prestarea muncii în aceste zile și, pe de altă parte, de a nu acorda compensările prevăzute de art. 142 din același cod, atunci când circumstanțele obiective indicate în precedent au impus sau, după caz, au justificat prestarea muncii în aceste zile.

Or, în măsura în care specificul activității a determinat prestarea muncii în zilele de sărbători legale, nu se poate reține în sarcina angajatorului

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

săvârșirea acestei contravenții sub forma încălcării art. 139 din Codul muncii, republicat, ci doar sub forma încălcării art. 142 din același act normativ, în măsura în care acesta nu face dovada că a acordat salariatului compensarea cu timp liber corespunzător în următoarele 30 de zile sau, după caz, atunci când această compensare nu este posibilă, sporul prevăzut de art. 142 alin. (2) din același cod, aferent salariului convenit pentru luna în care munca a fost prestată în zilele de sărbătoare legală.

În această din urmă ipoteză, atunci când angajatorul căruia îi revine sarcina probei potrivit art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, modificată și completată raportat la art. 249 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă face dovada că și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 142 din Codul muncii, republicat, fapta sa nu întrunește elementele constitutive ale contravenției prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. g) din același act normativ.

În concluzie, apreciez că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 141 din Codul muncii, republicat, raportat la art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, republicată, fapta angajatorului, de a desfășura activități de comercializare cu amănuntul a produselor nealimentare în punctele de lucru din centrele comerciale, în zilele de sărbători legale prevăzute de art. 139 alin. (1) din Codul muncii, republicat nu întrunește elementele constitutive ale contravenției prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. g) din Codul muncii, republicat, atunci când acesta și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 142 din acest act normativ.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

*

*

*

Pentru aceste motive, în temeiul dispozițiilor art. 517 din Codul de procedură civilă, solicit admiterea recursului în interesul legii și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

PROCUROR GENERAL,

Tiberiu Mihail NIȚU

